

Nicaragua: intervju med gerillakommendanten Manuel Calderon

Intervju med gerillakommendanten Manuel Calderon sommaren 2021

Manuel Calderon var med i den väpnade kampen mot Somozadiktaturen på 1970-talet. Han var med i kriget mot Contras på 1980-talet. Han har arbetat i inrikesministeriets säkerhetstjänst. Han blev, överraskande, rådgivare åt högerregeringen Chamorro på 1990-talet. Och 2018 var han med att besegra kuppförsoket. Men han är inte mycket för att berätta personliga historier eller framhäva sig själv. Vi gör trots det ett försök med den snart 67-årige Calderon.

Intervjuare: Zoltan Tiroler i Nicaragua augusti 2021. Intervjun också publicerad i Proletären nr 39, 2021

Manuel Calderon

Manuel Calderon föddes 1954 i Telica, nära León, i en syskonskara av nio. Familjen var fattiga och mycket religiösa bönder. Han var en duktig elev och efter sjätte klass fick korgossen Manuel ett stipendium av kyrkan och flyttade som fjortonåring till huvudstaden Managua 1968.

? Det gick inte så bra. Jag var uppkäftig, sa emot och ifrågasatte och blev utslängd efter några år med motiveringen att jag inte passade in. Då hamnade jag i León och studerade vidare. Där fick jag vid 17 års ålder kontakt med Sandinisterna och FSLN, berättar Manuel Calderon.

Han deltog i frontens aktiviteter i kampen mot Somozadiktaturen från att han var 19 år. Han gick under jorden 1975 och upp i

bergen. Fram till slutoffensiven 1978 och segern 1979 var han med i gerillan.

? Jag fick ingen militär träning, det var kriget som tränade mig. Så småningom var det många av oss som fick utbildning i Kuba och Palestina. Vid slutoffensiven var jag gerillakommandant över nordöstra delen av landet, ända ut till Atlantkusten.

Manuel Calderon ingick i en enhet som bestod av fem grupper med 20 personer i varje. Hälften dödades när en individ från släkten Chamorro förrådade enheten och tre av grupperna oskadliggjordes. Hälften av de 100 dödades då och många av dem senare. Av dessa 100 var det bara 15 som överlevde kriget.

? Jag var hela tiden övertygad om att jag skulle överleva. Min dröm var en professur i tillämpad matematik. Så blev det nu inte, utan jag blev militär efter befrielsekriget. Jag skulle vara med och organisera den nya armén. Det blev sex månaders utbildning i Kuba, sedan flyttades jag till inrikesministeriet. Jag var på Atlantkusten fram till 1983 och därefter överfördes jag till Managua. Där var jag nummer två i säkerhetstjänsten och politisk sekreterare på ministeriet.

Sandinisterna förlorade valet 1990, efter ett tio år långt utnöttningskrig mot den USA-organiserade contrasgerillan, och lämnade över makten till högerkandidaten Violeta Chamorro. Hur var det?

? Det var ett hårt slag, väldigt tungt och sorgligt. Säkerhetstjänsten visste redan att vi skulle förlora. Den allmänna värnplikten, USA:s blockad och kriget hade tröttat ut folk, trots att vi genomfört stora förbättringar inom utbildning och hälsovård.

Manuel Calderon var med i förhandlingarna med Chamorro, som ville ha kvar några från FSLN för att kunna kontrollera situationen.

? Vi ingick ett avtal med kompromisser från båda hållen. Men Chamorro bröt avtalet och det utbröt strider mellan Contras och FSLN. Märkligt nog blev jag rådgivare till Chamorros inrikesminister. De behövde samarbeta med FSLN för att styra landet.

Sedan vann FSLN valet 2006. Vad hände?

? Valsegern visade att vi agerat riktigt. Det var förstås en stor glädje. Grupper hade lämnat FSLN 1994, 2000 och 2004. 1994 hade utbrytargruppen MRS uppstått. Med tidens gång har de drivit allt längre åt höger och 2000 hade de en ny splittring.

? Vi trodde att dessa grupper skulle komma tillbaka efter valsegern. Men det hade kommit in för mycket prestige, egoism och envishet i bilden. Det är alltid svårt att erkänna att man haft fel. Vi skulle ha välkomnat dem tillbaka.

Berätta om bakgrunden till kuppförsöket 2018?

? FSLN hade inte hanterat de yngre generationerna rätt. Gamla och unga har olika problem och intressen. 20-åringarna tyckte det var dags för dem att ta över. De unga har inte samma politiska bas som de äldre, som deltagit i befrielsekampen mot Somoza på 1970-talet och mot contras på 1980-talet. USA har full koll på detta. Unga mellan 16 och 30 år manipulerades enligt receptet för de så kallade färgrevolutionerna. De utsattes för en sofistikerad propaganda och vi måste erkänna att många vanliga studenter och ungdomar till en början drogs med i protesterna.

? Bakom detta låg en omfattande finansiering från USA, bland annat via DEA (Drug Enforcement Authority). DEA kontrollerar knarkhandel, vapenhandel och människosmuggling. De har den roll i Latinamerika som Israel och Storbritannien har i Europa och Mellanöstern. USA jobbade för att organisera kriminella och unga i riskgrupper mot sandinisterna.

Vid den här tiden gick ekonomin bra. Nicaragua fick beröm från Världsbanken och Internationella valutafonden. Därför satt FSLN och regeringen lugnt i båten trots att de var medvetna om USA:s arbete för att destabilisera landet.

? Vi invaggades i falsk säkerhet. Vi trodde inte att det som hände under den arabiska våren eller i Venezuela kunde hända här. Men USA tillämpade samma recept för regimskifte i Nicaragua som de utarbetat och praktiserat i en lång rad länder.

Den utlösande faktorn var en pensionsreform som regeringen lade fram i april

? Världsbanken tryckte på för en reformering av pensionssystemet. Vi hade ett avtal med arbetsgivarföreningen Cosep, Världsbanken och Internationella valutafonden. Olika förslag hade lagts fram ända sedan 2013, men vi kom inte överens eftersom vi måste skydda de svagaste. FSLN lade fram ett pensionsförslag som var betydligt gynnsammare för pensionärerna än det som de andra ville ha. Trots det var det vad som utlöste protesterna.

Vad hände?

? Det började med ett rånmord i staden Chinandega. Blixtnsnabbt spreds foton på sociala medier från helt andra händelser, från andra delar av världen. Det var droppen som utlöste oroligheterna. Väststödada NGO:er och andra hade bara väntat på tillfället. Massiv desinformation fick ut folk på gatorna.

Pensionsförslaget annullerades redan efter tre dagar. Men då hade flera personer mördats och desinformation spreds om att det var polisen som var skyldig.

? Men faktum är att den förste som dödades var just en ung polis. Dagen efter satte de eld på universitetet och en student dog i lågorna.

De protesterande nöjde sig inte med att pensionsreformen drogs tillbaka. Nu trädde också äldre representanter för de protesterande fram och krävde president Ortegas avgång.

? Flera av studentledarna hade varit på utbildning i USA och Colombia. Men de hade ingen plan, ingen politisk linje, deras krav var bara att presidenten skulle bort.

Barrikader upprättades som stängde av vägarna. Det skapade stor irritation bland folk som inte kunde komma till jobbet, skolan eller röra sig.

? Visst deltog många vanliga ungdomar i protesterna. Men många av barrikaderna bemannades av unga och våldsamma kriminella. Pengar och droger flödade. En vanlig betalning till de vid barrikaderna var 200 cordobas (cirka 50 kr) och marijuana varje dag. I nya pickup-fordon fördes kriminella också in från Honduras och Guatemala. Det var starka intressen och massor med pengar i rörelse. En stor del av pengarna hamnade hos några av de ledande i protesterna, som gjorde sig en förmögenhet.

Regeringen frågade katolska kyrkan om att medla. En överenskommelse ingicks om att regeringen inte skulle skicka ut polis eller militär mot ungdomarna, mot att den andra sidan skulle ta bort barrikaderna. Men det gjorde de inte.

? Kyrkan medlade inte, utan var en aktiv aktör i kampen mot regeringen. Mycket av protesterna koordinerades av kyrkan.

Biskopen i Esteli uppmanade till att döda sandinister. Som en ödets ironi heter denne biskop Mata, vilket betyder just ?döda?.

? Nu visade de våldsamma delarna av de protesterande vad de gick för. De attackerade polisstationer, dödade folk och brände ner skolor och offentliga institutioner. Flera sandinister brändes levande, några efter grym tortyr där de fick könsorganen avskurna.

De protesterande inbillade sig att de vunnit och bröt förhandlingarna. De hade grundligt fel. I juni hade folk fått nog.

? Barrikaderna plockades ner av folk över hela landet. Jag var ansvarig för León. FSLN och polisen tog hjälp av den frivilliga polisen som inrättats tidigare och har en lagligt reglerad funktion som stöd till ordningsmakten. Åtta präster i staden deltog aktivt i protesterna och jag tog kontakt med biskopen i León. Jag frågade om han ansåg att det var ett kristet agerande. Jag sa: ?Vad pratar ni om för kristendom när ni skickar ungdomar för att döda folk?? Biskopen ändrade så småningom sin inställning. Vi ville inte ha våld

och det mesta gick fredligt till. Vi lämnade över ungdomarna till deras föräldrar och i vissa fall till kyrkan.

? Vid det här laget fanns bara två bemannade barrikader kvar i León. Härifrån sköttes droghandel och vi grep personer med 200 kilo marijuana. Här var vi tvungna att använda ordningsmakten.

Vad blev kontentan av det hela?

? Kuppen misslyckades, men den hade andra konsekvenser. Fram till 2018 hade vi haft en stadig tillväxt på runt sex procent om året. 2018 slutade med att vi backade tre procent. Massor med folk blev av med jobbet. Det skapades en polarisering, ibland splittring inom familjer, som kommer att ta lång tid att reparera.

? Stödet för FSLN har vuxit och oppositionen har inte en chans i valet i november. USA har aldrig varit intresserade av några val. De är enbart intresserade av att styra och bestämma. FSLN har tidigare trott att oppositionen ville delta i valen, men stora delar av den är inte intresserade. De har som sin slogan ?Ja, det går?, och menar med det att de kan störta regeringen.

Den splittrade oppositionen driver omfattande lobbyverksamhet i USA och Europa. Upprorsmakarna har sedan 2018 splittrats gång på gång i olika fraktioner som inte kommer överens inbördes. USA försöker fösa ihop dem, men det verkar inte gå något vidare inför president- och parlamentsvalen i november.

Några oppositionskandidater har också fängslats för bland annat penningtvätt och för sin inblandning i kuppöversöket 2018. Där bland Cristiana Chamorro, dotter till högerpresidenten på 1990-talet, Violeta Chamorro.

? Förmodligen kommer de andra partierna att dra sig ur valet, och det blir en ursäkt för USA att underkänna valet. Troligen kommer de med våld förstöra en del av vallokalerna. Men de kommer inte att kunna hindra en seger för FSLN.

Manuel Calderon tonar ner sin egen roll, inte minst vad gäller kuppöversöket 2018. Men flera andra berättar om hur han var ansvarig och framgångsrikt återupprättade ordningen i León. Genom sin bakgrund vid ett prästseminarium hade han kontakter inom olika delar av samhället. Kyrkan, som var ombedd att medla, ställde sig i huvudsak på demonstranternas sida. Leóns biskop stödde protesterna från början, men ändrade sig när han såg utvecklingen och våldet. Han uppmanade då de präster som anslutit sig i staden att upphöra.

Myndigheterna försökte till varje pris hålla antalet döda nere. Sandinistregeringen kallar sig ?försoningsregering? och vill ena landet. I León lyckades det jämförelsevis bra. Åtta döda totalt, varav några poliser, några sandinister och några våldsverkare. I något fall handlade det om en intern uppgörelse om droger.

Calderon, som är känd och åtnjuter stor respekt inom alla kretsar, tog stora personliga risker när han obehäpnad själv gick ut för att tala med de protesterande vid olika barrikader. Han lyckades övertala flera att lägga ner och det blev en splittring mellan de som ville fortsätta och de som ville lugna ner situationen. De som ville fortsätta betecknas av de vi talat med som knarkare och kriminella.

Vid ett tillfälle fick Calderon, som ju arbetat inom säkerhetstjänsten, vetskap om en stor vapengömma som skulle användas vid en attack nästföljande dag. Han sökte upp ledarna och uppmanade dem att inte försöka genomföra några attacker. De följde rådet.

SOLIDARITET!

HÄV BLOCKADEN! EN MILJON KANYLER TILL KUBA!

Nu driver vi kampanjen ?en miljon kanyler till Kuba?, för att stödja Kubas vaccinationsarbete i, och utanför Kuba.

GE ETT BIDRAG TILL MEDICIN-INSAMLINGEN! Pg 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

Ta ett steg till och bli en del av solidaritetsrörelsen!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0